

SUOMALAISEN VIITTOMAKIELEN LAUTAKUNNAN 34. KOKOUS 4.4.2007

Aika keskiviikkona 4.4.2007, klo 9.20–14.20
Paikka Valkea talo, 3 krs., klo 9.20-12 Kuurojen Liiton suuri neuvotteluhuone A3.44,
klo 12-14.20 Kuurojen Liiton pieni neuvotteluhuone A3.43

Läsnä:
jäsenet Kaisa Alanne puheenjohtaja
Pirkko Johansson
Thomas Sandholm
Leena Savolainen sihteeri
Tomas Uusimäki

vieraat Pia Taalas Kuurojen Liitto ry

poissa Arttu Liikamaa
Terhi Rissanen

1. § Kokouksen avaus.

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.20.

2. § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätäntävaltaiseksi.

3. § Kokouksen esityslista.

Esityslistalta oli jäänyt pois pykälä, jossa tarkastetaan edellisen kokouksen pöytäkirjat. Se lisättiin pykäläksi viisi, ja listalla ollut pykälä viisi ja sitä seuraavat pykälät käsiteltiin esityslistan mukaisessa järjestyksessä pöytäkirjojen tarkistamisen jälkeen.

4. § Ilmoitusasiat.

a) Luukkaan evankeliumin viittomakielisen käännöksen hyväksyttäminen

Tomas Uusimäki kertoi, että Luukkaan evankeliumin viittomakielinen käännös on nyt ollut Kirkkohallituksen täysistunnon käsiteltävänä. Käännös sai siellä positiivista palautetta ja se päätettiin viedä eteenpäin toukokuussa pidettävään kirkolliskokoukseen hyväksyttäväksi. Jos käännös hyväksytään, se voidaan julkaista tämän vuoden marraskuussa.

b) Vähemmistökielten tutkimukseen haetaan opetusministeriöltä lisäresusseja

Leena Savolainen kertoi, että Kotuksen vähemmistökielten osastoon pyritään saamaan lisää henkilöresurseja opetusministeriön erillisrahoituksella. Vuoden 2008 alusta lähtien

tavoitteena on saada tutkijat inarin- ja koltansaamelle ja vuonna 2009 yksi tutkija viittomakielelle.

c) Kielikoulutuspoliittinen projekti – KIEPO

Jyväskylän yliopistossa toteutettiin vuosina 2005–2007 valtakunnallinen kielikoulutuspoliittinen projekti, jonka tavoitteena oli selvittää Suomen kielikoulutuspolitiikan perusteita ja tavoitteita monikielisyyden ja elinikäisen oppimisen näkökulmasta. Tässä yhteydessä selvitettiin myös viittomakielisten kielikoulutuksen tilanne ja laadittiin toimenpide-ehdotukset puutteiden korjaamiseksi. Tämä viimeksi mainittu selvitys laadittiin Kuurojen Liiton Viittomakielisyksikössä.

Viittomakielisten kielikoulutuksen parantamiseksi ehdotettiin mm. seuraavia toimenpiteitä:

- käynnistetään viittomakielinen lastentarhanopettajakoulutus
- toteutetaan systemaattinen viittomakielinen oppimateriaalituotanto kaikille koulutusasteille
- elvytetään suomenruotsalaisen viittomakielen asemaa ja kehitetään viittomakielisten maahanmuuttajien suomalaisen viittomakielen ja suomen tai ruotsin kielen opiskelua

KIEPO-projektista saa lisätietoja Jyväskylän yliopiston kotisivuilta osoitteesta <http://www.jyu.fi/hum/laitokset/solki/tutkimus/projektit/kiapo/>. Projektin loppuraportista on julkaistu teos: Sajavaara, Kari & Minna-Riitta Luukka & Sari Pöyhönen (2007). *Kielikoulutuspolitiikka Suomessa: lähtökohtia, ongelmia ja tulevaisuuden haasteita*.

d) Pohjoismainen kielisopimus

Pohjoismaisen kielisopimuksen 20-vuotispäivää vietettiin Espoon Hanasaarella 1. maaliskuuta. Siellä todettiin, että sopimus ei ole toiminut kovinkaan hyvin. Tähän eräs syy on se, että sitä tunnetaan huonosti. Toisaalta myös yhä vain lisääntynyt englannin käyttö on vähentänyt entisestään kommunikointia Pohjoismaiden omilla kielillä. Ongelmia on tuonut myös se, että osa Pohjoismaista on nyt EU:n jäseniä. Pohjoismainen kielisopimus nimittäin takaa siinä mainituille kielenkäyttäjille Pohjoismaissa paremmat oikeudet kuin mihin muista EU-maista tulevat, Pohjoismaissa vierailevat ihmiset EU-säädösten mukaan ovat oikeutettuja. Tämä viimeksi mainittu seikka on omalta osaltaan hankaloittanut uusien kielten, kuten kansallisten viittomakielten, lisäämistä sopimuksen piiriin (ks. myös lautakunnan kokous 30.11.2006 5. § / c). Nythän sopimuksessa mainitaan vain viisi kieltä: suomi, ruotsi, tanska, norja ja islanti.

Viittomakieltemme edustajina seminaariin osallistuivat Kaisa Alanne, Markku Jokinen ja Karin Hoyer.

5. § Lautakunnan kahden edellisen kokouksen (30.11.2006 ja 15.2.2007) pöytäkirjojen tarkastaminen.

Päätös 1:

Lautakunnan 30.11.2006 pidetyn kokouksen suomenkielinen ja viitottu pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta. Kokouksen 15.2.2007 pöytäkirjat eivät olleet vielä valmistuneet. Ne ja tämän kokouksen (4.4.2007) pöytäkirjat päätettiin tarkistaa sähköpostin välityksellä keväällä ennen kesälomakauden alkamista.

6. § Maiden ja kaupunkien nimiviittomat.

Thomas Sandholm kertoi, että Maailma käsissä -cd-romin aineiston ensimmäinen kommenttikierros on saatu päätökseen. Saadusta palautteesta näkee, että asiaan on paneuduttu huolella ja Thomas halusikin esittää suurkiitoksen kaikille aineiston läpikäyneille henkilöille. Heitä ovat Outi Ahonen, Ulla-Maija Haapanen, Maritta Jarva, Eetu Keski-Levijoki, Jaana Keski-Levijoki, Minttu Laine, Rami Lehtinen, Kimmo Leinonen, Arttu Liikamaa, Hanna Niutanen, Juhana Salonen, Pia Taalas, Eeva Tupi, Tomas Uusimäki ja Tuija Vainio.

Saatu palaute on jo ehditty purkaa tapaamisessa, jossa olivat läsnä Thomasin lisäksi Pia Taalas ja Tomas Uusimäki. Tapaamisessa laadittiin kooste tähän mennessä esille tulleesta tiedosta. Koosteen avulla tehtiin myös lista nimiviittomista, jotka tullaan tallentamaan videolle. Listalla on reilut 1000 nimeä, joista osa on tietyn nimen rinnakkaismuotoja (mm. käsimuodossa tai artikulaatiopaikassa voi olla vaihtelua). Koosteeseen jäi myös vielä epäselviä, tutkimusta vaativia tapauksia, jotka pitää selvittää.

7. § Viittomakielisten kielipoliittinen ohjelma.

Lautakunta keskusteli ensimmäiseksi viittomakielisten kielipoliittisen ohjelman valmistumisaikataulusta.

Päätös 2:

Koska ohjelman laatiminen on osoittautunut ennakoituakin vaativammaksi tehtäväksi ja koska käytettävissä olleet henkilöresurssit ovat olleet suunniteltua pienemmät, lautakunta päätti suosittaa julkaisujankohdan siirtämistä tästä keväästä noin vuodella eteenpäin. Monia ohjelmassa esille tuotavia asioita pitää vielä selvittää syvällisemmin ja joistakin linjauksista tulee pyrkiä keskustelemaan laajemmin kielenkäyttäjien kanssa.

Keskustelua jatkettiin teemasta "pitäisikö viittomakielisten kuurojen määritellä muodostavan yksinomaan kielivähemmistö vai myös vammaisryhmä?". Tämä on yksi kielipoliittisen ohjelman suurista linjauksista ja teeman käsittelyn lautakunnan jäsenissä aikaansaamat voimakkaat reaktiot osoittivat selkeästi tarpeen laajempaankin keskusteluun kieliyhteisössä. Kuurojen näkeminen myös vammaisina on kuurojenyhteisössä hyvin kipeä asia johtuen 1800-luvun lopulla alkaneesta ja vasta 1970-luvulla vähitellen väistyneestä kaudesta, jolloin viittomakieleltä vietiin kielen status ja mm. sen käyttö kouluissa oli eriateisesti kielletty. Tällöin kuurot nähtiin ensisijaisesti vammaisina, jotka täytyisi mahdollisimman hyvin sulauttaa valtaväestöön opettamalla heidät puhumaan ja lukemaan huulilta.

Kielipoliittisessa ohjelmassa tämä "kielivähemmistö vai myös vammaisryhmä" -asia on tavalla tai toisella kuitenkin käsiteltävä mm. siksi, että tällä hetkellä Suomessa viittomakielisten kuurojen saama, kuntien kustantama tulkkipalvelu perustuu vammaispalvelulakiin ja saman lain perusteella heillä on myös esimerkiksi oikeus saada kuukausittaista vammaistukea (joka tosin riippuu kuulon aleneman asteesta). Millään muulla kielivähemmistöllä ei ole vastaavanlaajuisia oikeutta tulkkipalveluun, eikä todennäköisesti koskaan tule olemaankaan, joten lopullinen eroonpääseminen niin monille kuuroille traumaattisesta vammaiseksi luokittelusta voisi koitua kohtalokkaaksi.

Toinen esimerkki ristiriidasta on juuri YK:ssa hyväksytty *Vammaisten oikeuksia koskeva yleissopimus* (ks. kokouspöytäkirja 15.2.2007, 4. §/ c), jonka Suomi tulee muutaman vuoden sisällä ratifioimaan. Suomen lakejahan ollaan ennen ratifiointia muuttamassa, jotta ne takaisivat kaikkien yleissopimuksessa määriteltyjen oikeuksien toteutumisen. Osa uusista

laeista liittyy suoraan viittomakielisten oikeuksiin. Sanoutuminen irti YK:n sopimuksesta sen vammaisuusnäkökulman vuoksi olisi siis ongelmallista.

Keskustelua tästä ja muista kielipoliittiseen ohjelmaan liittyvistä aiheista jatketaan vielä lautakunnan tulevilla kokouksilla.

8. § Lautakunnan 10-vuotisjuhlaseminaari 14.5.2007.

Lautakunnan 14. toukokuuta pidettävän 10-vuotisjuhlaseminaarin ohjelmasta keskusteltiin ja sovittiin, että ohjelma koostuisi 10–15 minuutin mittaisista asiapitoisista esitelmistä ja niiden väliin sijoittuvista viihteellisemmistä esityksistä. Esitelmät hoidetaan pääasiassa lautakunnan jäsenistön voimin, mutta myös ulkopuolisia puhujia pyydetään. Seminaari pidetään Kotuksen auditoriossa. Kutsut tilaisuuteen ja muu tiedottaminen hoidetaan yhdessä Kotuksen tiedottajan kanssa.

9. § Muut esille tulevat asiat.

Muita esille tulevia asioita ei ollut.

10. § Seuraava kokous.

Päätös 3:

Seuraava kokous päätettiin pitää 4.9.2007 klo 9-15.

11. § Kokouksen päättäminen.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.20.

Vakuudeksi

Kaisa Alanne
puheenjohtaja

Leena Savolainen
sihteeri